

Laborator 2: Java Basics (cont.)

---

1 Responsabil

Gabriel Guțu-Robu, gabriel.gutu@upb.ro

Publicat: 15 octombrie 2022, 10:25

Actualizat la: 17 octombrie 2022, 10:00 (eliminat linia referitoare la faptul că tablourile se pot clona cu metoda clone)

2 Stilul de programare și documentația

Recomandări pentru îmbunătățirea lizibilității codului și a stilului de programare:

- Includeți pe scurt, la începutul programului, câteva explicații (în comentarii) despre ce face programul vostru, care este scopul lui și tehnicile utilizate;
- Introduceți comentarii la începutul unei secțiuni și explicați fiecare pas major sau instrucțiunile mai dificil de înțeles;
- Pe lângă comentariile clasice (pe linie `//` și în bloc `/* */`), folosiți și comentarii de tip *javadoc*, care încep cu `/**` și se termină cu `*/`. Ele pot fi extrase într-un fișier de documentație HTML folosind comanda *javadoc* din JDK. Utilizați-le pentru a comenta o clasă sau o metodă și amplasați-le în așa fel încât să preceadă metoda sau clasa respectivă pentru a putea fi extrase;
- Folosiți nume sugestive pentru clase, variabile și metode:
  - Folosiți litere mici pentru variabile și metode (*camelCase*)
  - Folosiți litere mari pentru constante (*UPPERCASE*)
  - Numele de clase trebuie să aibă prima literă mare (*NumeClasa*). Pentru numele claselor, evitați folosirea celor care sunt predefinite în limbajul Java – cum ar fi clasa `Math`;
- Indentați codul și lăsați spațiu după fiecare operator și operand;
- Puteți folosi atât next line style, cât și end-of-line style;
- Evitați erorile de sintaxă, cele de runtime (atunci când se introduce un tip de date incompatibil cu ceea ce așteaptă programul, împărțirea la 0 etc) și erorile logice.
- IntelliJ ofera opțiuni de setare a stilului de programare, pe care le puteți consulta la <https://www.jetbrains.com/help/idea/code-style-java.html>.

3 Tablouri

3.1 Tablouri unidimensionale

Pentru organizarea eficientă a datelor, Java și alte limbaje de nivel înalt, folosesc o structură numită tablou, ce stochează o colecție secvențială de dimensiune fixă cu elemente **de același tip**. Următoarea secvență creează un tablou cu elemente de tipul `double`, de dimensiune 100.

```
double[] numereDouble = new double[100];
```

Declararea unei variabile de tip tablou se face cu următoarea sintaxă:

```
tip_element[] referință_tablou;
```

Spre deosebire de tipurile de date primitive, declararea unei variabile tablou nu alocă spațiu în memorie pentru aceasta. Declararea creează doar o locație de stocare pentru referința tabloului. Dacă o variabilă nu conține o referință la un tablou, valoarea acesteia este `null`. Nu pot fi atribuite elemente unui tablou, decât dacă acesta a fost în prealabil *creat* (și nu doar declarat). După ce o variabilă tablou este declarată, se poate *crea* un tablou prin apelarea operatorului `new`, cu următoarea sintaxă:

```
referinta_tablou = new tip_element[dimensiune];
```

Această instrucțiune realizează două lucruri: creează un tablou utilizând apelul lui `new` și asignează referința noului tablou variabilei `referinta_tablou`. Declararea unei variabile tablou, crearea acestuia și asignarea referinței pot fi combinate într-o singură instrucțiune astfel:

```
tip_element referința_tablou[] = new tip_element[dimensiune];
```

Exemplu:

```
double[] tablou = new double[5];  
Inițializarea tabloului:  
tablou[0] = 0.0;  
tablou[1] = 1.0;  
tablou[2] = 2.0;  
tablou[3] = 3.0;  
tablou[4] = 4.0;
```

`tablou` este o variabilă ce conține o referință la un tablou cu 5 elemente de tipul `double`.

Dimensiunea spațiului alocat tabloului poate fi obținută prin apelarea variabilei `length`: `referinta_tablou.length`. De exemplu, `tablou.length` este 5. Indicii tabloului sunt cuprinși între 0 și `referinta_tablou.length - 1`.

Inițializarea tablourilor combină într-o singură instrucțiune declararea, crearea și asignarea valorilor, și are forma:

```
tip_element[] referinta_tablou = {val0, val1, ..., valk};
```

De exemplu, instrucțiunea:

```
double[] lista = {1.9, 2.9, 3.4, 3.5};
```

este echivalentă cu

```
double[] lista = new double[4];
lista[0] = 1.9;
lista[1] = 2.9;
lista[2] = 3.4;
lista[3] = 3.5;
```

Java se folosește de `System.out` pentru a se referi la dispozitivul standard de ieșire (de obicei un terminal/consolă), și de `System.in` pentru a lucra cu fluxul de intrare (de obicei tastatura). Pentru a scrie informație la consolă, se utilizează metoda `println` ce afișează o valoare primitivă sau un șir de caractere (*string*)¹. Citirea de la consolă nu este direct suportată de Java, dar se poate folosi clasa `Scanner` pentru a crea un obiect ce preia valori de la `System.in`, de exemplu:

```
Scanner s = new Scanner(System.in);
```

Metodele din clasa `Scanner`² sunt prezentate în *Tabelul 1*.

Tabelul 1. Metodele din clasa Scanner.

Metodă	Descriere
<code>nextByte()</code>	Citește un întreg de tipul <code>byte</code>
<code>nextShort()</code>	Citește un întreg de tipul <code>short</code>
<code>nextInt()</code>	Citește un întreg de tipul <code>int</code>
<code>nextLong()</code>	Citește un întreg de tipul <code>long</code>
<code>nextFloat()</code>	Citește un număr de tipul <code>float</code>
<code>nextDouble()</code>	Citește un număr de tipul <code>double</code>
<code>next()</code>	Citește un șir care se termină cu caracterul spațiu
<code>nextLine()</code>	Citește o linie de text, până la întâlnirea lui <code>Enter</code>

Clasa `Scanner` se află în pachetul `java.util`, care trebuie *importat*.

Semnul plus (+) are două semnificații – prima semnificație este operația aritmetică de adunare, respectiv a doua semnificație este concatenarea șirurilor de caractere (*string-uri*). În exemplul de mai sus, acest lucru se efectuează la apelul funcției `println`. Dacă unul dintre operanzi este un non-string (întreg, float, etc.), acesta este automat convertit la string și concatenat cu celelalte șiruri de caractere. Metoda `print` are același rol ca și `println`, cu diferența că nu mută cursorul pe următoarea linie după ce realizează afișarea string-ului

¹ <https://docs.oracle.com/javase/7/docs/api/java/io/PrintStream.html>

² <https://docs.oracle.com/javase/8/docs/api/java/util/Scanner.html>

primit ca parametru. Următorul exemplu presupune inițializarea unui tablou cu valori citite de la consolă:

```
double[] tablou = new double [10];
java.util.Scanner s = new java.util.Scanner(System.in);
for (int i = 0; i < tablou.length; i++) {
    tablou[i] = s.nextDouble();
}
```

Inițializarea cu valori aleatoare (*random*) cuprinse între 0 și 100 se realizează astfel:

```
for (int i = 0; i < tablou.length; i++) {
    tablou[i] = Math.random() * 100;
}
```

Afișarea elementelor tabloului se poate face parcurgând elementele astfel:

```
for (int i = 0; i < tablou.length; i++) {
    System.out.print(tablou[i] + " ");
}
```

Un tablou de tipul `char[]` poate fi afișat folosind o singură instrucțiune `print`:

```
char[] nume = {'A', 'n', 'a'};
System.out.println(nume);
```

Pe lângă modalitățile de iterare cu ajutorul instrucțiunilor repetitive (`while`, `for` și `do-while`), Java suportă *for each loop* sau *enhanced loop*, care permite traversarea tabloului secvențial, fără a folosi o variabilă index.

```
for (double u: tablou) {
    System.out.println(u);
}
```

Accesarea unui index din tablou aflat în afara intervalului `[0; referinta_tablou.length-1]` generează excepția `ArrayIndexOutOfBoundsException`. Dacă indexarea pornește de la 1 în loc de 0, atunci apare eroarea numită *off-by-one*.

Pentru copierea unui tablou în altul, instrucțiunea `tablou2 = tablou1` nu va copia conținutul tabloului către care indică referința `tablou1` în `tablou2`, ci va copia referința lui. Astfel, `tablou1` și `tablou2` vor indica către același tablou, iar tabloul referit anterior de `tablou2` nu va mai fi referit deloc (deci nu va mai putea fi accesat). El devine gunoi (*garbage*) și va fi colectat automat de către Java Virtual Machine (JVM). Înainte de atribuire, `tablou1` și `tablou2` indică către două locații de memorie diferite. După atribuire, referința tabloului `tablou1` este pasată și variabilei `tablou2`.

Există două modalități corecte de a copia conținutul unui tablou în altul:

- **Utilizarea unei instrucțiuni repetitive** care copiază element cu element din primul tablou în al doilea tablou.
- **Folosirea metodei `arraycopy` din clasa `System`**

```
arraycopy(sursa, src_pos, dest, dest_pos, lungime);
System.arraycopy(sursa, 0, dest, 0, sursa.length);
```

Metoda nu alocă spațiu pentru dest. Acest tablou trebuie creat și alocat în prealabil. După apelul metodei `arraycopy`, sursa și target vor avea același conținut, dar locații de memorie diferite.

În continuare, metoda `afisareTablou` are ca parametru un tablou și realizează afișarea valorilor lui.

```
public static void afisareTablou(int[] tablou) {
    for (int i = 0; i < tablou.length; i++) {
        System.out.print(tablou[i] + " ");
    }
}
```

Un posibil apel al acestei metode se poate realiza astfel:

```
afisareTablou(new int[]{3, 1, 2, 6, 4, 2});
```

În acest caz nu avem o referință explicită pentru tablou, prin urmare acesta este un *tablou anonim*.

Parametrii de tipul tablou sunt transmiși prin referință, spre deosebire de tipurile primitive, care sunt transmise **prin valoare**. Deci, pasarea unui tablou ca argument al unei metode determină modificarea valorilor lui să fie vizibile și în afara metodei. JVM stochează tablourile într-o zonă de memorie numită *heap*, utilizată pentru alocare dinamică, și în care blocurile de memorie sunt alocate și eliberate în mod arbitrar.

O metodă poate returna un tablou. Următoarea metodă copiază elementele tabloului tablou dat ca parametru și returnează tabloul copie.

```
public static int[] copiere(int[] tablou){
    int copie[] = new int[tablou.length];
    for (int i = 0; i < tablou.length; i++)
        copie[i] = tablou[i];
    return copie;
}
```

Clasa `java.util.Arrays` conține o multitudine de metode statice ce realizează compararea și sortarea tablourilor. Metodele sunt supraîncărcate pentru toate tipurile de date primitive. De exemplu, `sort()` realizează sortarea, `binarySearch()` căutarea binară, `equals(tablou1, tablou2)` verifică dacă `tablou1` și `tablou2` au conținut identic, iar `fill(tablou, 5)` umple întregul tablou cu valori de 5.

3.2 Tablouri bidimensionale

Declararea unei variabile bidimensionale se face astfel:

```
tip_element[][] referinta_tablou;
```

sau

```
tip_element referinta_tablou[][]; // versiune corectă, dar mai puțin preferabilă
```

De exemplu, `int[][] matrice;` sau `int matrice[][];`

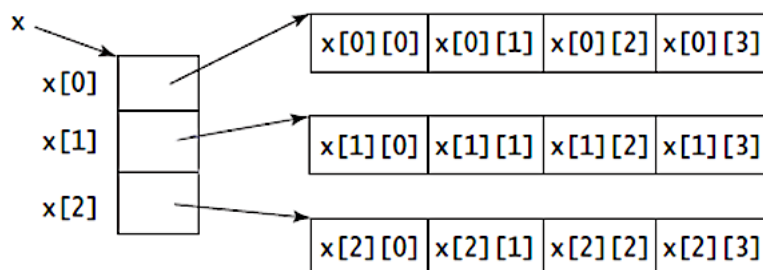
Pentru crearea unui tablou bidimensional cu 5 linii și 5 coloane, în care indecșii merg de la 0 la 4 atât pentru linii, cât și pentru coloane, se procedează astfel:

```
int matrice = new int[5][5];
```

Declararea, crearea și inițializarea unui tabou într-o singură linie de cod se face:

```
int[][] tablou={{1, 2, 3},{4, 5, 6},{7, 8, 9},{10, 11, 12}};
```

Un tablou bidimensional este un tablou în care fiecare element este un tablou (a se vedea *Figura 1*). Dimensiunea tabloului, care reprezintă numărul de elemente al său, se poate obține cu apelul `x.length`, `x[0].length`, `x[1].length`, ..., `x[x.length-1].length`. Dacă `x = new int[3][4]`, `x.length = 3`, `x[0].length = 4`, `x[1].length = 4`, `x[2].length = 4`.

Figura 1. Un tablou bidimensional.

Rândurile unui tablou bidimensional pot avea diverse lungimi:

```
int[][] tablou = { {1, 2, 3, 4, 5}, {2, 3, 4, 5}, {3, 4, 5}, {4, 5}, {5} };
```

Inițializarea unui tablou bidimensional cu valori citite de la consolă se face astfel:

```
java.util.Scanner s = new Scanner(System.in);
int[][] matrice = new int[10][10];
for (int linie = 0; linie < matrice.length; linie++) {
    for (int col = 0; col < matrice[linie].length; col++) {
        matrice[linie][col] = s.nextInt();
    }
}
```

Afișarea unui tablou bidimensional se poate face astfel:

```
for (int linie = 0; linie < matrice.length; linie++) {
    for (int col = 0; col < matrice[linie].length; col++) {
        System.out.print(matrice[linie][col] + " ");
    }
    System.out.println();
}
```

Modalitatea în care tablourile bidimensionale pot fi pasate ca argumente ale metodelor, este similară tablourilor unidimensionale.

```
public static int suma(int[][] m) {
    int s = 0;
    for (int linie = 0; linie < m.length; linie++) {
        for (int col = 0; col < m[linie].length; col++) {
            s += m[linie][col];
        }
    }
}
```

```
return s;
}
```

Iar în metoda main:

```
int[][] m = new int[2][3];
// inițializare valori aleatoare cuprinse între 0 și 100 în matricea m
for (int linie = 0; linie < m.length; linie++) {
    for (int col = 0; col < m [linie].length; col++) {
        m [linie][col] = (int)(Math.random() * 100);
    }
}
// apelul metodei sum
System.out.println("Suma=" + suma(m));
```

În Java se pot crea și tablouri multidimensionale sau n-dimensionale.

```
double[][][] x = new double[2][3][5];
```

x este un tablou tridimensional, ce conține pe x[0] și x[1] care sunt tablouri bidimensionale. x[0] și x[1] conțin fiecare câte 3 elemente (x[0][0], x[0][1], x[0][2], care sunt tablouri unidimensionale cu 5 elemente fiecare, respectiv x[1][0], x[1][1], x[1][2], care la fel, conțin câte 5 elemente fiecare).

4 Aplicații

1. Scrieți următorul cod într-un fișier numit **ComputeArea.java**. Rulați programul cu ajutorul debugger-ului integrat în IntelliJ IDEA și observați fluxul de apeluri.

```
public class ComputeArea {
    /** Main method */
    public static void main(String[] args) {
        double radius;
        double area;

        radius = 20; // Assign a radius radius = 20;

        area = radius * radius * 3.14159; // Compute area
        System.out.println("Area for the circle of R=" +
            radius + " is " + area); // Display results
    }
}
```

2. Pornind de la fișierul anterior, creați un nou fișier **ComputeAreaPerimeter.java** în care veți integra următoarele sarcini:
  - a. Citirea razei cercului să se facă de la tastatură
  - b. Calculul ariei cercului (din exercițiul anterior)
  - c. Calculul perimetrului cercului
  - d. Modificați programul astfel încât utilizatorul să fie întrebat ce dorește să calculeze: aria sau perimetrul. Utilizatorul va introduce un caracter "A" sau "P", care va declanșa una sau cealaltă dintre opțiuni.

- e. Introduceți de la tastatură o rază negativă. Ce se întâmplă? Modificați programul astfel încât să semnaleze un mesaj de eroare atunci când raza introdusă este negativă.
- f. Modificați programul astfel încât utilizatorul să poată introduce mai multe raze de la tastatură (într-o buclă continuă), iar pentru fiecare rază introdusă să poată alege dacă dorește calculul ariei sau a perimetrului. Se va ieși din buclă atunci când valoarea razei introduce este negativă.

3. Tablouri

- a. Se citește de la tastatură o variabilă întreagă n ($n \leq 10$) și apoi se citesc perechi de valori de tip `String` și `double`, ce vor reprezenta numele și media unui student. Să se stocheze valorile în doi vectori, `studenti` (de tip `String[]`) și `mediiFinale` (de tip `double[]`) și să se afișeze la consolă.

Dacă de la tastatură se introduc următoarele valori:

```
n = 3;
Ana Popescu
9.9
Maria Ionescu
9.8
Ion Ionescu
9.7
```

Atunci, rezultatul va fi:

```
Ana Popescu  Maria Ionescu  Ion Ionescu
9.9  9.8  9.7
```

- b. Se citește de la tastatură o variabilă întreagă n ($n \leq 10$), apoi se citesc elementele a două matrici pătratice de dimensiune n . Se cere să se determine și să se afișeze pe ecran matricea sumă.

Dacă de la tastatură se introduc următoarele valori:

```
n = 3;
a = 4 1 2
    3 4 6
    2 7 5;
b = 9 1 2
    3 4 5
    7 1 2;
```

Atunci, rezultatul va fi:

```
13 2 4
6 8 11
9 8 7
```